

RAADSVOORSTEL

status:

Agendapunt:
Onderwerp: Masterplan Ruimte voor de Vecht

Commissie: , nr.
Raadsvoorstel: 9 september 2009, nr. 158

Portefeuillehouder : dhr. E. Goldsteen
Beleidsterrein: gebiedsontwikkeling
Programma: ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Ter inzage (o.m.) :
- Visie Masterplan Ruimte voor de Vecht
- Beeldmanifest
- Uitvoeringsprogramma

Informant: N. Lamers
E. n.lamers@dalfsen.nl
T. (0529) 48 83 91

Voorstel:

1. Vaststellen van de Visie van het Masterplan Ruimte voor de Vecht als richtinggevend document voor het proces in de komende jaren;
  2. Kennismaken van het Uitvoeringsprogramma als dynamische agenda van waaruit projecten op de korte en langere termijn kunnen worden uitgevoerd in het kader van het programma Ruimte voor de Vecht;
  3. Kennismaken van het Beeldmanifest als inspiratie voor het gezamenlijk ontwikkelen van de gewenste ruimtelijke kwaliteit.
-

Inleiding:

Ruimte voor de Vecht is een samenwerkingsprogramma tussen de provincie Overijssel, de gemeenten Zwolle, Dalfsen, Ommen en Hardenberg, de waterschappen Groot Salland, Velt en Vecht, Regge en Dinkel en de maatschappelijke organisaties Overijssels Particulier Grondbezit (OPG), Staatsbosbeheer, Regionaal Bureau voor Toerisme Vechtdal IJsseldelta (RBT). De Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO Noord) participeert in de discussie en het proces.

De noodzaak om de waterveiligheid van de rivier de Vecht ook in de toekomst te garanderen, is aanleiding voor het programma Ruimte voor de Vecht. Door de bescherming tegen water in samenhang op te pakken met opgaven en wensen op het terrein van natuur (EHS), landbouw, landschap, toerisme, recreatie, infrastructuur en cultuurhistorie wordt de ruimtelijke ontwikkeling van het Vechtdal op een hoger plan getild en wordt eveneens gewerkt aan de sociaal-economische versterking van het Vechtdal. Uitgangspunt hierin is de omvorming van de Vecht tot een halfnatuurlijke laaglandrivier.

Startdocument Masterplan Ruimte voor de Vecht

In het najaar van 2008 spraken overheden en maatschappelijke organisaties zich door vaststelling van het Startdocument (bijlage 1) gezamenlijk uit voor het verbinden van ambities en kansen in het Vechtdal door middel van integrale gebiedsontwikkeling (besluit gemeenteraad Dalfsen d.d. 27 oktober 2008 - bijlage 2- en besluit provinciale staten d.d. 26 november 2008).

In het Startdocument Masterplan Ruimte voor de Vecht zijn de volgende vijf statements als uitgangspunt voor de verdere visievorming in het Masterplan Ruimte voor de Vecht vastgelegd:

1. Ga voor de volle winst van de levende rivier;
2. Maak en behoud het winterbed als grote open ruimte voor landbouw, natuur, recreatie en landschap;
3. Maak de rivier de voorkant van het Vechtdal;
4. Organiseer bezoekersstromen;
5. Maak de Vecht manifest.

Masterplan Ruimte voor de Vecht

Het afgelopen jaar is het Masterplan Ruimte voor de Vecht tot stand gekomen. Wethouder Goldsteen is namens de gemeente Dalfsen lid van het Breed Bestuurlijk Overleg. Gemeente Dalfsen is daarnaast ambtelijk vertegenwoordigd in het programmteam.

Het Masterplan Ruimte voor de Vecht beschrijft de uitgangspunten, strategie en werkwijze op basis waarvan het programma de komende jaren verder werkt. Met het vaststellen van het Masterplan Ruimte voor de Vecht als richtinggevend document voor het proces in de komende jaren, kan worden gekomen tot goed afgestemde - deels gezamenlijke - planvorming alsmede tot gedragen uitvoeringsprojecten van de verschillende partners binnen één samenhangend programma.

De volgende stukken zijn onderdeel van het Masterplan:

- De Visie op het Vechtdal in 2020, inclusief uitvoeringsstrategie (bijlage 3);
- Het Beeldmanifest (bijlage 4);
- Het Uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal 2009, inclusief de ondertekende realisatieovereenkomst Ruimte voor de Vecht 2009 (bijlage 5).

Beleidskader en rol gemeente:

Het programma Ruimte voor de Vecht richt zich op de volgende doelstellingen:

- Veiligheid; het te allen tijde garanderen van de waterveiligheid voor mens en dier in het Vechtdal;
- Sociaal-economische impuls; het versterken van de economische dragers (bijv. landbouw en toerisme) en het verbinden van bewoners met de Vecht;
- Natuuropgaven; het integraal realiseren van de natuuropgaven in het gebied (zowel water- als landnatuur).

In het Vechtdal ligt een urgentie wat betreft waterveiligheid en mogelijkheden voor versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Het intersectorale en intergemeentelijke karakter van het programma Ruimte voor de Vecht biedt kansen voor de gemeente Dalfsen (zie p. 3 t/m p. 5 in het raadsvoorstel uit 2008 -bijlage 2-). Het doel van het programma Ruimte voor de Vecht is, met oog voor lokale belangen, het effect van maatregelen te vergroten door samenhang aan te brengen. Daarbij blijft de verantwoordelijkheid en de bevoegdheid van de eigen organisatie overeind.

De samenwerking van de partners is gebaseerd op drie principes: richten, inspireren en versnellen. Gezamenlijk onderzoek zorgt voor het richten van energie en de daaruit voortkomende projecten. Partners stellen elkaar geen regels en beperkingen, maar inspireren elkaar met goede ideeën en mooie voorbeelden en zij versnellen het programma door het daadwerkelijk financieren en uitvoeren van projecten.

Over concrete kansen wordt u in voorliggend voorstel geïnformeerd onder de kop Maatregelen, subkop Uitvoeringsprogramma/Realisatieovereenkomst (zie ook bijlage 5).

Visie en uitvoeringsstrategie (bijlage 3)

De visie en de uitvoeringsstrategie zijn mede ontwikkeld op basis van de uitkomsten van een groot aantal onderzoeken die in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden. De belangrijkste hiervan zijn:

- het hoogwateronderzoek voor de Vecht met als resultaat rivierkundige bouwstenen voor een halfnatuurlijke Vecht;
- het herstelonderzoek voor de Vecht met als resultaat bouwstenen voor ecologisch en rivierkundig herstel van de rivier;
- het landbouwverkevelingsonderzoek met als resultaat een eerste aanzet om te komen tot bouwstenen voor landbouwkundig perspectief en aanbevelingen voor integrale EHS realisatie;
- een businesscase met als resultaat een concept voor het mogelijk exploiteren van sloepen op de gehele Vecht
- de recreatieonderzoeken (drie deelgebieden) met als resultaat een methodiek voor het ontwikkelen van een zonering en passende voorzieningen in het gebied.

Beeldmanifest (bijlage 4)

In het Beeldmanifest is de visie verwoord en verbeeld als een droombeeld. De invulling en verbeelding van de vijf statements dient als basis voor de gezamenlijke planvorming in de komende jaren.

Uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal & Realisatieovereenkomst Vecht en Vechtdal 2009 (bijlage 5)

Het Uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal biedt een overzicht van gerealiseerde én (mogelijk) te realiseren projecten en projectideeën die bijdragen aan de doelstellingen en passen binnen de uitgangspunten van het programma Ruimte voor de Vecht. Het bestaat uit drie delen: een Nederlands deel, een grensoverschrijdend deel en een Duits deel. In lijn met de wens vanuit het Startdocument is er één uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal ontwikkeld dat van toepassing is binnen het programma Ruimte voor de Vecht alsmede de Duits-Nederlandse Vechtvisie, die momenteel geactualiseerd wordt. In tegenstelling tot de Vechtvisie uit 1997 wordt nu ook het Vechtgebied in Duitsland betrokken in de Vechtvisie.

Het Uitvoeringsprogramma is nadrukkelijk bedoeld als inspiratie voor duurzame samenwerking langs de Vecht de komende jaren. Jaarlijks wordt in een realisatieovereenkomst voor een aantal concrete projecten de (financiële) bijdragen van de verschillende partners geregeld. Het Uitvoeringsprogramma is dus een werkdocument om de komende jaren tot een goed gevulde realisatieovereenkomst te kunnen komen. Er wordt immers ieder jaar een nieuwe realisatieovereenkomst door de partners ondertekend. Als een plan concreet is/wordt, dient het project door de partners aangemeld te worden voor de Realisatieovereenkomst Vecht en Vechtdal.

Realisatieovereenkomst Vecht en Vechtdal 2009 (bijlage 5 en bijlage 6)

Op 4 juni 2009 is de Realisatieovereenkomst Ruimte voor de Vecht 2009 ondertekend, de overeenkomst is als eerste bijlage opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. Door het ondertekenen van deze realisatieovereenkomst hebben de partners afgesproken om in 2009 te starten met zeven realisatieprojecten ('schop in de grond') uit het Uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal 2009. De projecten zijn "geen-spijt projecten" die passen binnen de uitgangspunten en bijdragen aan de doelstellingen van het programma en het beleid van de gemeente. Op die manier kunnen burgers ervaren wat de potentie van het programma Ruimte voor de Vecht is.

In het geval van Dalflen is de pontverbinding in Hessum en een natuurbelevingspunt onderdeel van de Realisatieovereenkomst 2009. Hiervoor zijn in begroting 2009 middelen beschikbaar en was eerder al een provinciale subsidie ontvangen.

Noodzaak en kansen in een notendop

- 1 *Het Masterplan biedt waarborgen op het vlak van proces en goede afstemming tussen overheden en maatschappelijke organisaties die noodzakelijk is voor draagvlak van de mogelijk ingrijpende maatregelen die nodig zijn voor de waterveiligheid rond de Vecht*

Voor het eind van 2011 zal op basis van het Masterplan een eerste concept regionale voorkeursvariant gereed zijn voor de herinrichting van de Vecht. Daarbij worden alle overheden goed betrokken conform de organisatie- en procesafspraken van het masterplan. De definitieve voorkeursvariant zal uiteindelijk bestuurlijk worden vastgesteld en zal de basis zijn voor een zeer gefaseerde omvorming van de Vecht.

- 2 *Het Masterplan stimuleert onderlinge samenwerking tussen Dalfsen en buurgemeenten, waterschap Groot Salland en Duitsland.*

Het Masterplan stimuleert onderlinge samenwerking.

Zo werken Dalfsen en Zwolle, met steun van Ruimte voor de Vecht, samen aan de Verkenning Vechtcorridor. De Vechtcorridor is één van de meest dynamische deelgebieden van het Vechtdal. In dit gebied tussen A28 en de Ankummerdijk in de gemeente Dalfsen, speelt een groot aantal ontwikkelingen, zoals: de noordwaartse verlegging van de N340/Hessenweg, de wens tot uitbreiding van Hessenpoort (III), de vestiging van IKEA, Van der Valk en het steunpunt Rijkswaterstaat. In de Verkenning Vechtcorridor komt vooral aan de orde welke kaders gelden voor verdere gebiedsontwikkeling.

Maar ook bijvoorbeeld op het vlak van Cultuur biedt de mogelijke hernieuwde samenwerking voor het project 'Kunstwegen' perspectief. Ook concrete samenwerking of zelfs gezamenlijke uitvoering van aan elkaar gerelateerde projecten van verschillende partners komt gemakkelijker tot stand.

- 3 *Het Vechtdal houdt niet op bij de gemeentegrens; samenwerken is onontbeerlijk en daarvoor is een (voortzetting van de) personele inzet van de gemeente voor proces en organisatie noodzakelijk.*

Door beleidsvelden in samenhang te bekijken, wordt de impact van een ontwikkeling vergroot. De samenwerking in het Breed Bestuurlijk Overleg en het daaronder functionerende Programmteam om deze en andere aspecten blijvend goed af te stemmen, vergt ook een actieve vooral personele inzet. Dit komt ten goede aan het proces en de kwaliteit van de producten.

Alternatieven:

nvt

Financieel kader:

De provincie Overijssel is initiatiefnemer van het programma Ruimte voor de Vecht. Tot aan de vaststelling van het Masterplan neemt zij de proces- en organisatiekosten voor haar rekening. Gemeente Dalfsen draagt op dit moment bij aan het programma door ambtelijke en bestuurlijke inzet.

Ter stimulering van ontwikkelingen heeft de provincie Overijssel een subsidieregeling Ruimte voor de Vecht vastgelegd. Een gemeentelijke cofinanciering is een vereiste voor het verkrijgen van een subsidie vanuit het programma Ruimte voor de Vecht (vastgelegd in de jaarlijkse realisatieovereenkomst). Hierop zal geanticipeerd (moeten) worden door projecten op te voeren voor de jaarlijkse voorjaarsnota/begrotingsvergadering. Indien een ontwikkeling past binnen de kaders van het provinciaal meerjarenprogramma (pMJP), geldt overigens eenzelfde werkwijze.

Investeren in Overijssel

De provincie Overijssel en de gemeenten zijn in overleg om de opbrengsten uit de verkoop van de Essent-aandelen gezamenlijk te investeren in maatschappelijk urgente projecten.

In maart 2009 heeft de gemeente Dalfsen in het kader van Investeren in Overijssel met spoed negenentwintig interessante ontwikkelingen aangedragen, waaronder acht projecten gecombineerd tot 'Rondje Vecht':

- Een waterbelevingspark aan de Vecht;
- Facelift van de passantenhaven;
- Herinrichting van het Vechtvliet (parkvoorzieningen);
- Ontwikkeling molengebied en bezoekerscentrum;
- Herinrichting voormalige vuilstort De Stokte;
- Uitkijktoren Hessum;
- Culturele invulling chichoreifabriek en/of atoomschuilkelder;
- Toeristische merkontwikkeling.

Met deze impulsen tracht de gemeente Dalfsen het Vechtdal, waar mogelijk met partners, in samenhang te ontwikkelen. Het gaat om impulsen in de ruimtelijke kwaliteit, educatie en bewustwording rond het thema water en duurzaamheid, natuurbeleving, bevordering van recreatie en toerisme en versterking van de culturele infrastructuur.

De provincie Overijssel kijkt zeer nadrukkelijk of de projecten die gemeenten hebben aangemeld in het kader van Investeren in Overijssel ook een provinciaal belang dienen. Op basis van dit argument is de lijst met interessante ontwikkelingen op dit moment reeds teruggebracht naar negen projecten, waaronder de acht projecten van 'Rondje Vecht'. Over de mogelijkheden zijn provincie en gemeente nog in overleg.

Het investeringsprogramma wordt tegelijkertijd met de begroting 2010 ter vaststelling aangeboden aan Provinciale Staten. Indien de Provinciale Staten in november 2009 besluiten geld beschikbaar te stellen voor het investeringsprogramma, zal de gemeenteraad op dat moment een apart voorstel worden voorgelegd over mogelijke invulling van de middelen die gemeente Dalfsen door verkoop van Essent tegemoet ziet.

Planning

In september/oktober 2009 wordt het Masterplan in de dagelijkse besturen van de partners behandeld. In de periode september-november 2009 komt het Masterplan aan de orde in de algemene besturen. (gemeenteraad Dalfsen 26 oktober 2009, Provinciale Staten 18 november 2009).

Na vaststellen van het Masterplan zijn de eerstvolgende mijlpalen:

- Voorjaar 2010: vaststellen Uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal 2010
-> Realisatieovereenkomst 2010
- Begin 2011: toetsing primaire waterkeringen (dijken) langs de Vecht gereed
- Voorjaar 2011: vaststellen Uitvoeringsprogramma Vecht en Vechtdal 2011
-> Realisatieovereenkomst 2011
- Eind 2011: eerste concept regionale voorkeursvariant gereed
- 2012: eerste meerjarenuitvoeringsprogramma (2012-2016) vastgesteld
- 2015: inrichtingsplan veilige en herstelde Vecht gereed. Knelpunten opgelost

Het streven is om in 2050 de lopende omvorming van de Vecht tot een volledige halfnatuurlijke laaglandrivier conform de visie afgerond te hebben.

Communicatie:***Werkgroep communicatie***

Er is een werkgroep waarin de communicatieadviseurs van de verschillende partners de communicatie bespreken. De provincie concentreert zich met name op de programmacommunicatie en de partners richten zich op de projectcommunicatie. Er wordt de laatste hand gelegd aan een communicatieplan waarin de communicatie verder is uitgewerkt en de verdeling van taken tussen de provincie en de partners is vastgelegd. Uitgangspunt dient te zijn dat gebruik wordt gemaakt van elkaars deskundigheid, netwerken en communicatiemiddelen.

Website

Geïnteresseerden kunnen de ontwikkelingen met betrekking tot programma Ruimte voor de Vecht volgen op de website www.ruimtevoordevecht.nl. Op de website kunnen de nieuwsbrieven gedownload worden en kunnen mensen zich aanmelden om de digitale nieuwsbrief automatisch te ontvangen.

Informatieavond

Betrokkenheid en draagvlak is van essentieel belang om een breed gedragen visie te formuleren en te realiseren. Daarom zijn in de afgelopen maanden tal van ondernemers, organisaties en belanghebbenden bij activiteiten van het programma betrokken geweest. In maart 2009 hebben gebiedsconsultaties plaatsgevonden in alle gemeenten (in Dalfsen op 5 maart 2009). In deze bijeenkomsten zijn bewoners gevraagd om hun dromen over het Vechtdal te schetsen. Deze dromen zijn opgenomen als onderdeel van het Beeldmanifest.

Tentoonstelling

Een kleine tentoonstelling over het verleden, heden en toekomst van de Vecht en het Vechtdal zal de komende maanden bij de partnerorganisaties, en mogelijk andere locaties in het Vechtdal, te zien zijn.

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
L.V. Elfers

de secretaris-directeur,
drs. H. Zwart